

پیشخوان

پیشخوان

به بهانه باز نشر اثر «فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی»

شعارهای انقلاب به مثابه شالوده نهضت

■ شاهد توحیدی

مردم در دوران نهضت انقلاب اسلامی، جمع آوری، تحلیل و ارائه شده است. تارنمای ناشر در باب موضوع این اثر و اهمیت آن به نکات بی‌آمده اشرات برده است: «انقلاب اسلامی ایران به عنوان جنبش اجتماعی –سیاسی معطوف به ارزش، از معدود انقلاب‌های فراگیر در قرن بیستم محسوب می‌شود که در آن ارزش‌ها و اعتقادات مردم مهم‌ترین عامل پیشبرنده بوده است. با مروری بر روند حرکت انقلابی مردم ایران به رهبری مرجعیت دینی و هدایتگری حضرت امام (ره)، می‌توان به یک جمع‌بندی نهایی از خواسته‌ها و مطالب تاریخی ملت دست یافت که در قالب اعلامیه‌ها، شعارها و دیوار‌نوشته‌ها بروز یافته است. در واقع شعارهای مردم انقلابی را می‌توان شالوده و نماد این جنبش دانست. از اینرو، به منظور شناخت و تحلیل هرچه دقیق‌تر و جامع‌تر انقلاب اسلامی، گردآوری و تحلیل آنها اقدامی ضروری می‌نماید. شعارهای انقلاب اسلامی خود بر دو نوع هستند: بخشی از آنها شعارهای شفاهی و برخی نیز شعارهای نوشتاری و دیوار‌نوشته‌هایی بودند که پیام پنهانی مردم را منعکس می‌کردند. شعارها اگر چه پیام‌های آنی و گذرا دربرداشتند، اما وجود عناصر پایداری در آنها خود باعث شور انقلابی در توده مردم می‌شد و جریان نهضت را به جلو پیش می‌برد. تبدیل شعار به شور انقلابی و در پی آن به شعور انقلابی فرآیندی بود که در انقلاب اسلامی به خوبی ماهیت انقلاب اسلامی را مشخص

۱۳۵۷:تهران

نمایی از یکی از راهپیمایی‌های انقلاب اسلامی

می‌ساخت و همین شعارها بودند که فرهنگ انقلاب اسلامی را برای نسل بعد از انقلاب نمایان ساختند. از اینرو مطالعه و بازخوانی این شعارها بعد از هر دوره زمانی، می‌تواند آفق آینده را مشخص تر نماید. مرکز اسناد انقلاب اسلامی براساس رسالت علمی و انقلابی خود تلاشی می‌کند با انتشار مجدد کتاب فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی، فرصتی دوباره و برای آرزوی هوشمگران و خوانندگان فراهم آورد تا از طریق بازخوانی و تدقیق در مفاهیم شعارهای دوران انقلاب اسلامی، ماهیت واقعی و اهداف انقلاب اسلامی را مورد مطالعه قرار داده، از این رهگذر به نکات جدیدی از منظر روانشناختی، جامعه‌شناختی و تاریخ دست یابند و ارزیابی صحیحی از جهت‌گیری افراد و شخصیت‌ها و گروه‌های سیاسی و اجتماعی داشته باشند…»

در دیباچه «فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی» ترتیب و تئویب مطالب کتاب اینگونه تشریح شده است: «پدئولوژی و ماهیت هر انقلابی در شکل ساده و عوامانه آن در شعارهای آن انقلاب تجلی پیدا می‌کند. مردم که بدنه انقلاب را تشکیل می‌دهند، به گونه‌ای منسجم و هماهنگ، خواسته‌های روزمره و در عین حال پر محتوای خود را – که زمینه‌ساز یک تحول عمیق سیاسی و اجتماعی است- در قالب شعارها بیان می‌دارند. این کتاب، در چهار بخش تنظیم شده است. در این بخش‌ها به طبقه‌بندی شعارها و تقسیم آن به شعارهای شفاهی و دیوار‌نوشته‌ها پرداخته شده و سپس هر کدام از قسمت‌های مزبور، هم به شکل الفبایی و هم به شکل موضوعی تنظیم شده است. در بخش پایانی کتاب، لیست موضوعی دیوار‌نوشته‌های انقلاب اسلامی برای تسهیل مراجعه علاقه‌مندان و همچنین برای رفع نیازهای اولیه پژوهشی تنظیم گردیده است. فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی از منشورات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، در ۵۶۴ صفحه به قیمت ۹ هزار تومان در دسترس محققان، پژوهشگران و علاقه‌مندان قرار گرفته است…»

■ **انوشه میرمرعشی**

حبیب‌الله توسلی از فعالان کتونی عرصه صنعت و مبارزان انقلاب اسلامی، در سال ۱۳۲۷.ش در شهر دماوند متولد شد. در ۹ سالگی به علت مشکلات اقتصادی که برای خانواده‌اش به وجود آمد همراه با آنان به تهران مهاجرت کرد. وی از ستین کودکی و به دلیل علاقه‌ای که به کارهای صنعتی داشت، به فعالیت در یک کارگاه تراشکاری مشغول شد و در سال ۱۳۴۳.ش و در حالی‌که ۱۶ساله بود، کارگاه خود را راه اندازی کرد. توسلی در عین پرکاری و تلاش فراوان در حوزه شغلی، در همان سالیان وارد عرصه مبارزه شد و با دوستان دماوندی ویژه نقش مهمی در آگاه‌سازی عمومی جامعه و به ویژه مردم آن خطه ایفا کرد. وی از مؤسسان و تأمین‌کنندگان اصلی هزینه‌های هیئت مذهبی انجمن کاوش‌های دینی و علمی بود و عمده فعالیت‌های مبارزاتی خود را از این مجرا و تا پیروزی انقلاب اسلامی دنبال کرد. در گفت‌وشنودی آمده، چگونگی شکل‌گیری انجمن کاوش‌های دینی و علمی، نوع فعالیت‌ها و مبارزاتی‌سه اعضای این انجمن در سال‌های مبارزه علیه رژیم پهلوی داشته‌اند، مورد بازخوانی قرار گرفته است. امید آنکه تاریخ پژوهان انقلاب اسلامی و عموم علاقه‌مندان را مفید و مقبول آید. ■■■

به عنوان نخستین سؤال، هیئت مذهبی انجمن کاوش‌های دینی و علمی، چگونه شکل گرفت؟

نشست‌های جمع ما، قبل از سال ۴۲ در تهران و در جلسات تفسیر مرحوم شهید شرافت، در طبقه بالای کتابفروشی مرحوم آقای عظیمی در خیابان انقلاب شکل گرفت. بین دوستان در آن جلسات، صفا و صمیمیتی ویژه برقرار بود که آرام آرام ما را به فعالیت‌های جدی‌تری در دماوند انداخت. تصمیم گرفتیم یک هیئت تأسیس کنیم و در قالب آن، چیزی شبیه به آن نشست‌ها را در دماوند بر گزار کنیم. از آنجا که در آن مقطع نهضت حضرت امام(ره) شروع شده و سخنگری‌های سازمان امنیت و فساد حکومت خیلی زیاد شده بود، برای عملی کردن این تصمیم باید از کلاتری مجوز می‌گرفتیم. تقاضای تأسیس هیئت را از کلاتری دماوند، تحت عنوان «انجمن کاوش‌های

فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی

برای روز پنج بهمن ما مجموعه‌ای از بازوبندهای سفیدرنگ را برای گروه انتظامات مراسم استقبال از حضرت امام درست کرده بودیم، اما بعد از انجام رنگ بازوبندها لو رفته است و دوباره باید برای هفته بعد و روز ۱۲ بهمن، تعداد دیگری بازوبند با رنگ سبز تهیه کنیم که البته در روز بازگشت رهبر کبیر انقلاب، آنچنان استقبالی از ایشان شد که همه آن برنامه‌ریزی‌ها و پیش‌بینی‌ها به هم ریخت!

تاریخ

تاریخ ۸۸۴۹۸۳۷۰

«فعالیت‌ها و مبارزات اعضای انجمن کاوش‌های دینی و علمی» در گفت‌وشنود با حبیب‌الله توسلی

هیئت در قبضه ساواک بود

اما سخنران‌ها بدون ترس حرف می‌زدند

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

علمی و دینی» خواستیم و اینگونه پس از طی مراحل قانونی مجوز گرفتیم. برای برگزاری اولین گردهمایی هیئت، بانظر و تصویب دوستان تصمیم گرفتیم از شهید دکتر محمدجواد بیاوریم. ایشان هم لطف کردند و دعوت ما را پذیرفتند. آن روز خودم به منزل شان رفتم که آن موقع در میدان قیام، خیابان شسترداران بود و با ایشان تا کارزار سرخیابان ایران مهر (واقع در خیابان دماوند تهران) آمدیم. در آن موقع چون من هنوز ماشین نخریده بودم، با سواری‌های تهران – دماوند خودمان را به جلسه رساندیم. اولین گردهمایی هیئت، در طبقه دوم منزل قدیمی خودمان بر گزار شد. جمعیت مستمع هم شش، هفت نفر بیشتر نبودند. تا آنجا که به خاطر دارم، همان حلقه اولیه مؤسس هیئت در آن جلسه حضور داشتند، یعنی آقایان حسین شریعتمداری، قاسم تبریزی، اصغر نوروزی، مرتضی الوری، مهدی صفری و مهندس حسین اسماعیل نژاد در آن جلسه حضور داشتند. البته مرحومه مادرم هم آن روز و در جلسات بعدی از ما پذیرایی می‌کرد. بعد از چند جلسه اما استقبال از برنامه هیئت زیاد شد و دیگر آن اتاق کهنه و قدیمی، پاسخگوی جمعیت نبود. برای همین سراغ عموی پدرم مرحوم «حاج میرزاعبدالله توسلی» رفتم که تاجری شناخته شده بود و یک باغ در فرامه دماوند داشت. معمولاً با خانواده‌شان تابستان‌ها از تهران به دماوند و این باغ می‌آمدند و از آن استفاده می‌کردند. از آن مرحوم خواستیم خانه ویلایی باغ‌شان را برای برگزاری جلسات هیئت، یک‌روز در هفته در اختیار ما بگذار. مرحوم توسلی هم پذیرفت. به این ترتیب، هیئت یک جای بزرگ و خوب پیدا کرد. کم جمعیت بیشتر و بیشتر می‌شد و به جایی رسیدیم که دیدیم احتیاج به بلندگو داریم. یادم است آن زمان و از پشت شهرداری، یک بلندگو خریدیم به قیمت ۹۰ تک تومانی که خیلی برای جلسات‌مان کار راه بینداز بود. هفته به هفته، جوانان بیشتری به هیئت انجمن کاوش‌های علمی و دینی جذب می‌شدند. علت نیز مطالبات نو و جالبی بود که سخنران‌ها می‌گفتند.

خطبای دانشمندی مانند آیت‌الله دکتر مفتح، مرحوم شهید محمدجواد شرافت، آیت‌الله موحدی کرمانی، آقای عبدوس و… در جلسات حضور پیدا می‌کردند و ما هم در آن جلسات شرکت می‌کردیم. در آن زمان هم به خاطر کمبود امکانات، برای برگزاری جلسات، به جای مکانی مناسب، در مکان‌های مختلف، مثل کلاس‌های مدارس و مراکز علمی و فرهنگی، جلسات برگزار می‌شد. در آن زمان هم به خاطر کمبود امکانات، برای برگزاری جلسات، به جای مکانی مناسب، در مکان‌های مختلف، مثل کلاس‌های مدارس و مراکز علمی و فرهنگی، جلسات برگزار می‌شد.

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

که پاسخ سؤالات و شبهات روز را به جوانان بدهند و با نگاه و زاویه‌های نو، مسائل دینی را برای مردم تبیین کنند.
خاصه مدتی که گذشت، مجبور شدیم از آقای تورفی در حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا توسلی (از اعضای ارشد دفتر امام و مسئول پاسخگویی به سؤالات شرعی ایشان آ، به دست ما رسید. ما آن نور را آوردیم و در جلسهای که در منزل ما (که آن موقع در سرچشمه تهران بود) منعقد شد، با تعدادی از دوستان مثل آقایان حسین شریعتمداری و مرتضی الوری گوش دادیم. یعنی بعد از شروع نهضت و از اواخر سال ۴۲ که رسماً جلسات هیئت انجمن کاوش‌های دینی و علمی در دماوند بر گزار می‌شد، جلسات خصوصی‌تری هم بود که در آن مسائل و اخبار مبارزه به صورت مستقیم تر مطلع می‌شدیم.

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی

روزنامه جوان | شماره ۶۹۶۶

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

است- داشت.

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

■ **فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی**

۱۳ بهمن ۱۳۵۷:نمایی از مراسم استقبال از امام خمینی در تهران